

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioan. Crombecii Societatis Iesv Presbyteri De Stvdio Perfectionis Libri Dvo

Crombecius, Johannes

Mogvntiæ, 1614

XXVIII. Industria tertia: actus internos ad Negotiationem spiritualem promouendam externis præstare; hos tamen internis subinde plurimum vsui ac subsidio esse.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51132)

continua hac concussione, mortificatione, actibus repetitis fortiter & constanter impatiens. Sic hostis eiusque regnum æquantur solo, beludelentur reliquæ, victrixque animus de hostibus gloriose triumphat. Magna hæc industria est, si tamen par ei respondeat diligentia: quod vero actibus vtilius fieri contingat, internum an externis, nondum dictum est.

C A P. XXVIII.

Industria tertia: actus internos ad Negationem spiritualem promouendam exacte præstare: hos tamen internis subinde plurimum vsui ac subsidio esse.

Conscientia nostra domus & officina quadam.

164. **I**NDUSTRIA tertia magni momenti planeque necessaria, si spiritus sanctus limus euadere: suadet enim nobis vltimè persæpe versetur, ibi domicillum mentis damus, tamquam officinam quandam sanctissimam, in qua omnia opera nostra elaboramus. Illic conscientia nostra, illic mens, voluntas & memoria, passionelque naturæ singulæ, multa continent & bona & malorum sedes illic est, & virtutum: vitia plurima fortasse, virtutes aut nullas, aut dum remissas, inueniemus. quod si verum quantum operis & occupationis nobis eruendis ac euellendis tot peccatorum

tot vitiorum fibris ! at non minus operæ
 erit, virtutes comparare, illas in uehe-
 ac locis suis, quæ vitia occuparunt, reponere.
 Hanc officinam describit eleganter D. Gre-
 gorius in illa verba Iob, *Qui adificant sibi solitu-*
Sancti viri, ait, qui nihil huius mundi appetunt, rat. c. 34. in
illis proculdubio in corde tumultibus premuntur. inuio.
motus à cu-
cordis manu sanctæ considerationis eiciunt : &
transitoria cuncta despiciunt, ex his nascentes
cogitationum insolentias non patiuntur : solam nam-
que eternam patriam appetunt : & quia nulla huius
mundi diligunt, magna mentis tranquillitate perfru-
tur. vnde & recte dicitur, Qui adificant sibi solitu-
nes. Solitudines quippe adificare, est à secreto cordis
desideriorum terrenorum tumultus expellere, & vnâ
contemtionem eternæ patriæ in amorem intimæ quietis
conuolare. An non cunctos à se cogitationum tumultus
expulerat, qui dicebat : Vnam petii à Domino, hanc
requiram: vt inhabitem in domo Domini omnibus die-
bus meæ ? à frequentia quippe terrenorum desi-
deriorum fugerat, & ad magnam videlicet solitudi-
nem semetipsum contulerat: vbi eo tutius nihil extra-
 se conspiceret, quo incompetens nihil amaret. A tu-
multu rerum corporalium magnum quendam seces-
que naturam petierat, quietam mentem: in qua tanto purius
Deum cernebat, quanto hunc cum se solo solum cerne-
bat. Hæc Gregorius: vbi excellentem officinam
bonorum operum, quietisque incredibilis, æ-
si verum edificat; suadens eius inhabitationem, si pacem
nobis edificat; suadens eius inhabitationem, si pacem
decuratos expulsos, si virtutes acquirere, si Deum

hospitem habere velimus. Nec tantum pax illa
 præsens est, quando tumultus illi ac motus re-
 belles absunt, planeque oppressi sunt; sed & con-
 pulsio ipsa hostium sua voluptate ac quiete
 caret, ut enim victor eximia voluptate afficitur
 persequendo fugientem hostem, spolia denique
 hendo, extrema denique belli delendo: si-
 qui victoriæ nonnullam partem in se obtinuit
 dum fortunam persequitur, non modo letitiam ex-
 di ansam nactus est, sed & summa voluptate
 ac gaudio perfruitur. D. Bernardus, ad
 prima illa de se victoria, memor consolationum
 quas pœnitentiæ tempore expertus fuerat
 præteritos pœnitentiæ transactæ dies reco-
 lans, eosdem rursus optabat: existimans
 lam voluptatem cum ea, quam in pugna
 cum vitijs experimur, esse comparandam.
 165. Sed ideo vera solidaque voluptas
 quia in proprio domicilio percipitur, ubi
 ptatis omnis regnat auctor. Hic nos com-
 rari conuenit: ecce enim regnum Dei intra
 dicit Dominus non extra: & omnis gloria
 gis ab intus. Animalia quatuor, de quibus
 nes in Apocalypsi, (qui sunt quatuor Euan-
 listæ intus plena erant oculis: quibus plena cog-
 nitio scientiaque rerum diuinarum, præden-
 agendarum ac prospiciendarum, designat
 Eisdem oculos, & multo maiora, nobis op-
 D. Paulus in interiori homine. *Ut det, inquit, op-
 bis, secundum diuitias gloriae suae, virtute corroborat
 per Spiritum eius, in interiorum hominem, Christi-
 habitare per fidem in cordibus vestris, in caritate*

Simile.

*Interna
 voluptas
 præstantis-
 sima.
 Luc. 17.
 Psal. 44.
 Apoc. 4.
 Ezech. 1.*

Ephes. 3.

Et ergo sanctus Apostolus nos corroborari in *2. Cor 4.*
 quia is, qui foris est, noster homo facile corrup-
 tur: is autem, qui intus est, renouatur de die in
 diem; quod fit, dum sanctis operationibus inte-
 rius virtutes augemus, pellimus socordiam, &
 quicquid per calorem noxiū tentationum fer-
 endo: sic foris spiritualis detrahitur, reparamus.
 Ex quibus colligo, nobiliorem internum
 esse hominem: externus enim
 modicum corpus regit, internus totum hominē
 moderatur: Internus natura constat & gratia,
 externus natura terminatur: externi facultates
 corporeę sunt maxime, interni plane spirituales
 diuinę. Quantum ergo animus præstat cor-
 poris, tantum & facultates animę corporeis
 facultatibus antecellunt. Quod si rerum no-
 bilitatem ex ipsarum ortu metimur, nobiliores
 quoque erunt animę functiones functionibus
 corporis: quod illę à nobilissima anima produ-
 cantur; hæ vero à potentiis oriuntur corporeis,
 quę facile & corrumpuntur & falluntur. & quā-
 uis ab humo homo appelletur, à mente tamen
 & actionibus cœlestibus, potius quam à cor-
 pore terrenisque affectibus, hominis nomen
 meretur: non enim quia edit, ambulat, mouetur
 (quod brutis quoque commune est) hominem
 esse decernimus; sed quia intelligit, bonum
 honestum appetit, æterna desiderat, discer-
 nit mente & cogitatione, atq; in iis rebus, quas
 beatę mentes perpetuo versant, conquies-
 cit.

*Hominem
 internum
 externo
 præstare.*

67. Operationū enim hominis alię à solo ho-
 mine

*Varia ho-
minum ope-
rationes.*

1.

Animales.

2.

Nationales.

3.

Mixta.

4.

*Supernatu-
rales.*

5.

*Plane natu-
rales.*

6.

*Irrationa-
les.*

*Actio ex-
terna ab in-
terna depen-
det.*

mine externo seu vita animali prodeunt: quæ sunt nutritio, somnus, sensuum usus, ambulationis, quæ à mente non pendent: aliæ sunt operationes internæ: quæ etsi phantasmatibus à rebus corporalium speciebus acceptis formantur, nullo tamen corporis sensu perficiuntur: hæc est intellectio, cogitatio rerum futurarum, præteritarum memoria. Quædam mixta sunt utriusque partis officii: ut dum tensate loquimur, dum scribimus, artificiose pingimus. Hæc autem omnia naturæ vires non superant. Sunt naturalia quædam, cum gratiæ diuinæ auxiliis subinde operamur: quæ cum corporeis facultatibus efficiuntur, externa vocantur: inæternis vero, cum exterius non prodeunt. Illud certum est: quæ exterius fiunt, si ab animo lente ac prudente non proficiuntur, non sunt humana quam naturalia, aut animalis communia, esse censenda: ut si amens eloquatur, rideat infantulus, dormiens scalas conscendat, quod libertas absit, bonitatis nihil in iis est. Sæpe fit etiam ut in homine prudente actiones à sola phantasia profluât: & licet videri possit is quid dicat, quid agat: id tamen non considerat, habens nempe ad agendum imaginationem suam remissis. Familiaria hæc sunt quæ exploratissimis, qui, cum graue ac laboriosum munus sibi semper esse præsentis, remittunt interdum animos, & vix vllum superioris animi conatum adhibent.

168. Exploratum vero est, actionem bonam nullam esse posse, quæ à ratione non oriatur.

est enim libertatis fundamentum: sine qua
 rali ter bonum nihil possit æstimari. Interna
 o, vt constat nullo exteriori sensu aut facul-
 indiger, sed per totam suam PERFECTI-
 ONEM assequitur: non ita externa
 quo plura à ratione internisque præsi-
 diis
 tuatur, eo in suo genere perfectior est. vnde
 maior libertas, intèrior animi conatus, am-
 plior gratia, lumen maius, finis melior, eo etiam
 præstantior est.

Quare male sibi consulunt, qui, toti diffusi
 externa, ab interno homine parum admo-
 re is fun-
 am accipiunt, si quod illud sit forte, naturam
 non excedit: opus igitur erit naturale: & si bo-
 num est, bonitatem sortietur naturalem, non a-
 : quia tota bonitas exterioris operis à bo-
 nitate voluntatis dependet: id enim solum lau-
 dignum est, atque eatenus commendatio-
 nem meretur, quatenus à bona, recta, & hone-
 stavoluntate proficiscitur: ipsa namque est for-
 ma veluti actionis: quodque in se, dum actum
 enititur, continet, actui suo tamquam proli cõ-
 municat: & sicut filius matris naturam speciem-
 que sortitur, sic & actus exterior naturam spe-
 dum im-
 etemque agentis voluntatis, internique actus, à
 quo exterior promanat, induit: à se vero exterior
 nullam formalem bonitatem habet, quæ virtu-
 tis nomen mereatur, sed eam omnino ab inter-
 no desumit: & ex ea parte, siue actus externus
 adiungatur, siue non, nulla bonitatis præte-
 rea fiet accessio. vnde sancti Patres tantum me-
 riti bonæ volûtati tribuunt, quando aliud nõ licet

Hhh 5 quan-

*Omnia bo-
 nitatis actus
 exterioris
 desumitur
 à bonitate
 interne vo-
 luntatis.*

1.

2.

Simile.

3.

quantum si opus exterius præstaretur. hinc D. actus

Bernardus : *Quid* (inquit) *plenius, quam* actus

voluntas pro facto reputatur, ubi factum excludit actus

cessitas? Idem confirmat Marcus Eremita. Dicitur actus

ait, actiones secundum propositum asumat : *Deus* actus

buat enim, inquit, tibi Dominus secundum cor actus

Idem probat Augustinus de peruersa voluntate, dif- actus

te sine actu externo. Ut intelligas, ait, libidinis actus

in adulterio malum esse, sicut etiam non contem- actus

facultas concumbendi cum coniuge aliena; placet actus

tamen aliquo modo sit id eum cupere, & si possit actus

detur, facturum esse: non minus reus est, quam si actus

pro facto deprehenderetur. Philo etiam Iudæus actus

tuit par esse maleficium, patrasse eadem, & actus

creuisse, cui accinit Satyricus:

Has patitur pœnas peccandi sola voluntas;

Nam scelus intra se tacitum qui cogitat illum,

Facti crimen habet. —

Hæc à Patribus, hæc à profanis etiam

repetita fundamento optimo nituntur.

nam actus exterior bonitatem formalem

distinctam ab interna, à qua, quidquid

continet, haurit.

4. Est deinde actus exterior effectus necessarius

consequens ex voluntate interiore, sine intentione

ua intentione seu progressu in bonum honesta

stium: quid ergo meriti aut bonitatis adderet

ternæ actioni? meritum enim ac bonitas motus

lis in illo progressu seu tendentia in bonum honestum

nestum consistit.

5. Denique actus exterior sæpe non est in

stra potestate; virtus autem & omnis moralis actus

boni-

*Epist. 77.
post me-
dium.*

Lib. de lege

spirit. c.

184. tomo.

s. Biblioth.

Patrum.

Psal. 19.

Li. 1. de li.

t. 3.

Li. de con-

su. lingua-

rum.

Iuuenalis

Satyræ. 13.

tas libertati nostræ subest, neque nobis
 auferris potest, aut impediri.

Quod si de merito, vel gratiæ augmen-
 titur quæstio; illud euidentis est, corpus ipsum
 esse non posse gratiæ supernaturalis; cu-
 sedem esse diximus animæ rationalis essen-
 tia, diffundi que in potentias velut in riuulos,
 quibus actiones meritoria profluunt. Petat
 ergo ab anima ratione prædita bonitatem om-
 nem necesse est, sine qua membra nostra à bru-
 tum membris parum discrepant. Ex quo cõ-
 statur, omnem honestatem moralem, meriti-
 que rationem, ab animi internis motibus esse
 requirendam.

Illud magni momenti est, nosse vtrum
 actibus internis, an vero externis, sit incho-
 andum PERFECTIONIS studium; & v-
 tra actionum alteri præstet. In quo in primis in-
 timis cuiusque habenda ratio est: qui enim
 primum ad Deum conuertuntur, sequuntur
 impallsum spiritus; quem cum ratione discer-
 nere nequeant, quod sensu magis quam iudicio
 micantur, summa vi in opera exteriora ferun-
 tur, quales sunt orationes vocales, peregrin-
 ationes, ieiunia; sensumque longo vsu ac expe-
 rientia in sese redeunt, magnisq; luminib. illu-
 strati in spirituales atq; excellentes viros euadunt.
 Hæc a naturæ plane conueniens est, quæ
 ab imperfecto ad perfectum procedit. quod in
 triplici mundi statu perspicue elucet: primus
 enim legi naturæ initio homines subiecit, sine
 illa lege scripta: quam si ducem secuti fuissent,
 illis

6.

*Opera ex-
 terna ab in-
 terno me-
 ritum suū
 petere.*

*An ab ex-
 ternis, an
 ab internis
 actib. stu-
 dium Per-
 fectionis
 inchoan-
 dum.*

illis gratia ad salutem promouendam non de-
fuisset. Secundo mundi statu Legem scribitur
cuit, & Synagogam instituit, in qua Lex ipse
bulis reddita legeretur. vtraque ad sui
CTIONEM aspirabat; quam verus legislator
Christus Dominus addita gratia constituit.
D. Paulus: *Primus homo de terra terrenus, secundus
homo de caelo caelestis. & : Prius quod animale, de-
quod spiritale.* Cucurrerunt Apostoli duo ad
numentum, Petrus & Ioannes. hic alterum
uertit, non ramen introiit prior; sed Petrus
qui auctore Gregorio Synagogam designat
vt B. Ioannes gratia statum. Exuendus ergo
mum vetus homo: induendus postmodum
uus, quo spirituales euadamus: vnde mirum
est, si initio non statim intremus in nos, sed
terioribus actibus occupemur.

*1. Cor. 15.
Ibidem.
Ioan. 20.*

*Interna
hominis
conuersa-
tio, seruo-
ris externi
causa est.*

Sap 7.

171. Nemo fallatur tamen, ratus opera illa
terna sic externa esse, quasi ab interna radice
prodeant: ab intimis medallibus, ab vberibus
fusa gratia manant, & animo maxime in-
lisque qui recenter ad Deum traducuntur
drat quod Salomon de sapientia praedicat,
nibus mobilibus mobilior est sapientia. illa enim
ronem suam dum mouet, condiciones ignis
li attribuit: vt animo ac corpore omnia, ad
impellitur, summo ardore ac celeritate con-
ciat.

*Super E-
zech. hom.
20.*

Non sic qui occupationes quaerunt exte-
ne internis vacent; & in illis ita occupantur,
nihil ab interno depromatur. de quibus ait Gre-
gorius: *Dulce est esse in reb. humanis: sed ei qui ad
deus*

caelestibus gaudia nulla gustavit : quia quanto mi-
sera intelligit, tanto delectabilius in tempora-
ria quiescit. Hæc Gregorius. Hi admodum
proficiunt, passiones suas numquam
deserunt, opera illa sic facta vix quidquam de-
vitiis vitiorum inclinatione detrahunt; quia in
terno homine, à quo omnis ratio destruendi
vitiis habitus profluit, inaduersum vitium
nulla vis impingitur. Quare, etsi nonnulli soli-
tudinem ingrediantur, terram fodiant, corpus
macerent, addant flagra ac ieiunia; si ab animo
cedenti non procedant, hæc ipsa laterem lauant,
profecto Æthiopem non dealbabit.

Qui toti exterior et sunt, parum proficiunt.

Itaque male sibi consulunt, suoque Ordini,
Superiores Religionum, qui cum nouitios ad
probationem admiserint, de spiritu non sunt
soliciti, modo tantum & cærimonias bene ad-
hibent, certasque consuetudines obseruent.
Non est mirum, si grandiores facti, & ad pro-
fessionem admissi, eosdem Superiores contem-
nant; vanitati amplius studeant, quam profe-
sioni spirituali; corporis ventrisque cultum di-
uino obsequio præferant: quia non à spiritu,
sed à littera cœperunt, in carnem degenerant.

Cærimonia Religionis sine spiritu parum profunt.

Quare optime monet Augustinus à corde cul-
turam nostram esse inchoandam. *Abscindamus,*
virgulta spinarum de agro cordis nostri, ne desi-
gant in nobis altæ radices: scimus enim quod cor no-
strum ager est Domini nostri IESV Christi: excola-
mus eum caelestibus disciplinis, & non sinamus in agro
Imperatoris seminari Zizania, sed cunctis flo-
ribus virtutum decoremus: quia in his delectatur om-
nipo-

Li. de salut. docum. ca. 34. tom. 4.

Cant. 2.

Cant. 2. *nipotens Deus, sicut & in Canticis Canticorum legitur: Ego flos campi & lilium conuallium. id est: Ego decus mundi, & uirginitas humilium.*

172. Vbi ergo studiosus PERFECTONIS alligat, & aliquid de interna domo, de prauis habitibus, de passionibus, & obfirmata consuetudine, de concupiscentiæ rebellionem potest cognoscere: sibi tum demum persuadeat in internis operationibus externis esse efficaciores, ad pedes ex animis nostris vitiosas inclinationes

Internas actiones efficaciores esse ad euellenda ex animis vitia, quæ externas.

1. Tim. 4.

Isaia 41.

Ezech. 34.

Corporalis exercitatio, ait Apostolus, ad modum utilis est, pietas autem ad omnia utilis est. cui si operam sedulo dederint, iisdem victoriam de internis hostibus Dominus pollicetur, per prophetam Isaiam dicens: Quæres eos, & non inuenies viros rebelles tuos: erunt quasi non sint: & velut sumptis homines bellantes aduersum te. item per prophetam Ezechiellem: Et scient quia ego Dominus, cum contriuero catenas iugum eorum, & eruo eos a manu imperantium sibi.

173. Vis enim tanta est internarum abominabilium, cum ad passionum animi victoriarum radices euellendas, tum ad virtutes virtuosas constituendas, quanta nulla esse potest externarum actuum, ubi præsertim animi contentio negligitur. Rationibus id euadet manifestum

Rationibus probatur.

1.

Qui enim in seipso commorans internis abominabilibus vitium aliquod cupit euellere, primum seipsum sapientius illud obiicit, de quo cogitat, eius turpitudinem videt, odit deinde & execratur: quod fit, ut non facile illud admittat: ex quo utilitatis consequitur, ut cessatione vis omnium illius

peccati enervetur, & paulatim conci-

Accedit, sentes & tribulos hosce in iisdem
 cultatibus radicem fixisse, in quibus virtutes
 collocantur; vt pertinacia in intellectu, cu-
 litas gloriæ in voluntate. Quemadmodum
 go libere in easdem facultates admissæ sunt;
 eadem libertate pelluntur, & quidem pro-
 me: nihil enim æque vicinum est vitio, quam
 us domicilium. Canem è domo qua ratione
 gabis, si in domo non fueris? Si repitus fieri
 potest exterius, ad timorem incutiendum; iaci
 apides vel glandes; sed non tanges, si se conti-
 neat, abdatque intra penates. Canis est concu-
 sencia, & perpetuo latrat; nec quietem nobis
 e noctuq; tribuit: non expelles foras, etsi cor-
 us tuum sæpe quatias, pectus tundas; timet in-
 ternum sustem illius domini, apud quem ho-
 spitatur. Quare frequenti iudicij submissione,
 & detestatione pertinaciæ, aut vanæ gloriæ, pel-
 luntur canes isti, cum se domi male tractaria-
 maduertunt.

2.

*Apta simi-
litudo.*

Adde facultates externas remotius vitia tan-
 gere, imo nullo modo, nisi ratione interne ope-
 rationis, à qua vim omnem accipiunt: nec ex se
 in vitij destructionem tendunt, nisi ratione in-
 ternæ directionis ac relationis.

3.

Diuis Paulus fortissimum in hanc rem pro-
 fert argumentum: vult enim spiritu omnem
 profectum nostrum contineri. *Si spiritu, in-
 quit, viuimus, spiritu & ambulemus.* quibus ver-
 bis statim subiecit: *Non efficiamur inanis gloriæ
 cupidi*

4.
Gal. 5.

cupidi, inuicem prouocantes, inuicem inuidentes. In-
nuans quod ubi spiritu ambulare definitus, &
hostem domesticum durius tractare, vanitas &
æmulatio statim caput exerunt. Item. Si spiritus
etiam carnis mortificaueritis, uiuetis. Spiritus enim
qui carnis regnum destruit, & maculas ab-
igit. ut enim oculi maculam oculus ipse purgare
non valet, aut excludere; sed aliena manu
est: sic nec animus suas maculas: gratia diuina
res addit, ut seipsum iuuet, rodentemque
culum expellat.

” Christianissimus Gallie Rex Henricus
 ” visitaret cænobium quoddam Carthusien-
 ” quæsiuit ex probo Religioso eiusdem Mon-
 ” rij, quænam esset differentia inter ipsos, &
 ” cietatis JESU Patres, in ratione quæ-
 ” PERFECTIONIS. cui ille respondit, se futu-
 ” per carnem spiritum, Societatis Patres spu-
 ” carnem, Deo rationique subicere. quo temp-
 ” so innuit, utramque viam utilem & saluam
 ” posteriorem tamen esse compendiosiores
 ” deo Christus Dominus adoratores suos
 ” Deum adorare in spiritu & veritate. & Spiritus
 inquit, qui uiuificat, caro non prodest quidquid
 occidit, dicit Apostolus. spiritus autem uiuificat
 que: Spiritu ambulate, & desideria carnis non per-
 tis. Atqui spiritus hic in internis hominis pot-
 tiis potissimum residet, non in corpore: imo
 ro ac spiritus, ut hostes infensissimi, perpetuis
 confligunt: caro enim concupiscit aduersus spiritum
 spiritus autem aduersus carnem, ut non quæcumque
 tis, illa faciatis: quis ergo dubitat interius impet-
 fortis

Rom. 8.

Simile.

Ioan. 4.

Ioan. 6.

2. Cor. 3.

Gal. 5.

Ibidem.

tanto pondere tandem aliquando non con-
nuatur.

C A P. XXIX.

*Industria quarta: actus exteriores Neg-
tioni spirituali non modo utiles esse,
sed etiam necessa-
rios.*

*Actus in-
teriores per
exteriores
fieri melio-
res.*

174. **F**It interdum actus interior (quæ sit, ta est industria) longe melior & cetera, ut lentior, si eidem exterior adiungatur. Cogit enim actus interiores & intendi & cari, crebroque excitari, quando spes operis externi perficiendi; à quibus omnino desisteret, si facultas non adhiberetur. quod videre est in eo qui Religionis gressum meditatur: si enim desiderium magnum sit, & spes admissionis affulgeat, rime ea de re cogitatur, augenturque quæ ut finem assequantur, multa alia adhibentur.

2. Deinde contingit actum internum nuari ac produci ratione externi operis: si licito successus fuisset, si opus externum fecerit secutum: quod facile perspicitur in solennioribus Ecclesiæ cærimoniis, processionibus, sacrificijs, quibus fidelium pietas fovetur & retinetur.

3. Denique contingit sæpe interiorem actum vehementiorem fieri accendique in externis